

CZU 343.8:316.614

DOI 10.5281/zenodo.6826749

**MECANISMUL ORGANIZATORICO-
JURIDIC PRIVIND ADAPTAREA
SOCIALĂ A PERSOANELOR LIBERATE
DIN DETENȚIE**

Oleg RUSU,
doctor în drept, conferențiar universitar

Ana-Maria CHEPESTRU,
doctorandă

**ORGANIZATIONAL-LEGAL
MECHANISM REGARDING THE SOCIAL
ADAPTATION OF PERSONS RELEASED
FROM DETENTION**

Oleg RUSU,
PhD, associate professor

Ana-Maria CHEPESTRU,
PhD student

O reintegrare socială reușită a persoanelor liberate din detenție depinde în mare parte de un sistem amplu de factori, determinanți fiind cei biologici, psihologici și sociali. Factorii respectivi au un impact esențial și decisiv, iar în calitate de rezultat pot genera adaptarea sau inadaptarea socială a persoanelor vizate.

Adaptarea socială se realizează prin acțiunea de asimilare de către persoanele liberate din detenție a informațiilor, standardelor, cerințelor, regulilor care sunt acceptate de către societate și considerate drept admisibile în mediul social.

Prin urmare, în cazurile în care persoanele liberate din detenție întâlnesc dificultăți de adaptare și acceptare a principiilor prosoziale, apar problemele de reintegrare care se manifestă prin diverse tipuri de comportament și au drept consecință eșecul persoanelor menționate de a fi admise în societate.

Cuvinte-cheie: reintegrare socială, persoane liberate din detenție, adaptare, societate, principii prosoziale etc.

A successful social reintegration of detainees depends on a wide range of factors, with biological, psychological and social determinants.

The above factors have an essential and decisive impact, and as a result may generate the adaptation or social maladaptation of the people concerned. Social adaptation is achieved through the action of assimilation by people released from detention of information, standards and requirements, rules that are accepted by the society and considered admissible in the social environment.

Therefore, in cases where detainees encounter difficulties in adapting and accepting pro-social principles, there are problems of their reintegration which are manifested by various types of behavior and result in the failure of such persons to be admitted by the society.

Keywords: social reintegration, persons released from detention, adaptation, society, pro-social principles etc.

Introducere. În societatea contemporană, calitatea vieții este în strânsă legătură cu aptitudinea oamenilor de a putea înțelege schimbările care se produc în mediul social. Acest fapt se materializează prin capacitatea persoanelor de a manifesta predispunere și adaptabilitate față de schimbările din viața cotidiană și abilitatea de a înțelege și accepta regulile și comportamentele admise de către societate.

Spațiul penitenciar este, prin definiție, un spațiu închis, dihotomic, penal din punct de vedere juridic, al autorității, și, nu în ultimul rând, este un câmp de forțe – determinat de tacticile

Introduction. In nowadays society, the quality of life is tightly bound to the people's to ability to understand the changes that are taking place in the social environment. This is materializing through the skills of the people to show/present predisposition and flexibility to day-to-day life changes and the skills to understand and accept the rules, as well as the specific behavior consented by the society.

The penitentiary area, is in fact, an enclosed, dichotomic area, a penal one from the judiciary and authoritative point of view. The last but not least, this is an area of a force field

de influențare ale cadrelor și de cele de rezistență ale deținuților. Adaptarea la mediul penitenciar este dificilă din cauza privațiunilor la care este supus deținutul și deoarece trebuie să se adapteze la noi reguli și comportamente. O dată cu intrarea în penitenciar, individul resimte, într-o măsură mai mare sau mai mică, în funcție de vârstă, de structura sa psihologică, de gradul de maturizare socială și de nivelul de cultură, efectele privării de libertate și reacționează într-un mod personal la această nouă situație. Personalitatea deținuților cunoaște sau tinde să înregistreze un proces de degradare [11, p.245].

Pe lângă multiplele probleme de ordin personal ale deținuților, extrem de dificile, cum sunt cele ce țin de: izolarea, renunțarea la modul obișnuit de viață, îndepărtarea temporară de familie și societate, limitarea exercitării anumitor drepturi, obligativitatea respectării unui program, probleme de sănătate, muncă și alte necesități lasă urme și după eliberare. Ex-deținuții, fiind considerați persoane defavorizate, au nevoie de ajutor din partea instituțiilor statale, centrale sau locale, pentru integrarea mai rapidă în societate, inclusiv pe piața muncii [12, p.3-4].

Astfel, multe dintre persoanele eliberate din detenție se confruntă cu diverse bariere în procesul de reintegrare, cum ar fi pesimismul, crizele de personalitate, sentimentul că vor fi depășiți de viață în ciuda eforturilor pe care le vor face, etichetarea și marginalizarea de către comunitate, reticența unor funcționari etc.

Reintegrarea socială a condamnaților rămâne scopul suprem al sistemului penitenciar și reprezintă elementul fundamental al mecanismului ce asigură funcționalitatea societății. În aceste condiții, devine deosebit de importantă funcția educativă a penitenciarului, prin derularea de programe cultural-educative cât mai diverse urmărindu-se fundamentarea unei reinsertii sociale viabile a persoanelor aflate în custodie [11, p.245].

Prin intermediul studiului respectiv, se propune prezentarea situațiilor și problemelor cu care se confruntă persoana după ce a fost eliberată din instituțiile penitenciare, ținându-se cont de faptul că perioada de detenție este un interval de timp în care persoanele suferă schimbări considerabile cauzate de necesitatea de adaptare la un alt mediu, absolut diferit de cel în care s-a dezvoltat și în care a fost obișnuit

determinat de tactica de influențare a personalului dintr-o parte și de rezistența deținuților din cealaltă parte. Adaptarea la mediul penitenciar este dificilă din cauza privațiunilor la care este supus deținutul și deoarece trebuie să se adapteze la noi reguli și comportamente. O dată cu intrarea în penitenciar, individul resimte, într-o măsură mai mare sau mai mică, în funcție de vârstă, de structura sa psihologică, de gradul de maturizare socială și de nivelul de cultură, efectele privării de libertate și reacționează într-un mod personal la această nouă situație. Personalitatea deținuților cunoaște sau tinde să înregistreze un proces de degradare [11, p.245].

Along with a multitude of personal problems of the detainee that are intense enough, among which is isolation, quitting the common way of life, the temporary estrangement from family and society, the limitation of the exercise of certain rights, the obligation to follow a schedule, health problems, work and other necessities leave traces even after release. Former detainees, being considered disadvantaged people, need help from state, central or local institutions for faster integration into society, including the labor market [12, p. 3-4].

Thus, many of those released from detention face various barriers in the reintegration process, such as pessimism, personality crises, the feeling that they will be overwhelmed by life despite their efforts, labeling and marginalization by the community, reluctance of some officials.

The social reintegration of convicts remains the ultimate goal of the penitentiary system and is the fundamental element of the mechanism that ensures the functionality of society. In these conditions, the educational function of the penitentiary becomes particularly important, through the development of cultural and educational programs as diverse as possible, aiming at substantiating a viable social reintegration of the persons in custody [11, p. 245].

Through this study, it is proposed to present the situations and problems that the person faces after being released from penitentiary institutions, taking into account the fact that the period of detention is a time interval in which people undergo considerable changes caused

să conviețuiască până la acel moment.

Totodată, este de menționat că în perioada de detenție, persoana preia valori și exemple de comportament diferite de cele acceptate de către societate. Anume din acest motiv, în momentul eliberării din spațiul penitenciar se ivesc diferite probleme de ordin social, juridic, economic, profesional, care compromit procesul de reintegrare socială a persoanei eliberate din detenție.

Metode și materiale aplicate. În limitele de studiu ale acestui articol, autorii au utilizat următoarele metode de studiu: metoda sistematică, analiza logică, interpretarea logică și analiza comparativă care se bazează pe metode de investigare: formal-juridice, economico-juridice, socio-juridice. Totodată, baza științifică a cercetării o constituie multiple studii incluse în articole științifice, culegeri de materiale ale conferințelor, etc. De asemenea, se remarcă că în calitate de metodă aleatorie a fost valorificată metoda sondajului de opinie, pe baza chestionării și eșantionării.

Rezultate obținute și discuții.

Taxonomia problemelor existente în procesul de adaptare socială a persoanele liberate din detenție.

Statisticile atestă că circa 50% dintre persoanele private de libertate din Republica Moldova comit infracțiuni repetat. Respectiv, se menționează că cele mai multe infracțiuni sunt săvârșite în primul an după eliberarea din detenție și constituie 52,4%. O mare probabilitate ca persoana eliberată din detenție să săvârșească din nou o infracțiune există în primii trei ani după eliberarea din detenție. Ulterior, după trei ani de la eliberarea din detenție, prezența recidivei la persoanele vizate este în scădere [13, p.7].

O rată atât de înaltă a recidivei infracționale ne demonstrează elocvent faptul că pedeapsa penală de privațiune de libertate nu a dat un rezultat pozitiv, respectiv condamnatul nu a învățat nimic, nu și-a schimbat comportamentul și, astfel, perioada petrecută după gratii nu a fost suficientă pentru a înțelege și a aprecia eficient valorile vieții, ci s-a manifestat ca o simplă petrecere a timpului pe contul statului. Acest lucru confirmă că utilizarea frecventă a metodelor represive (supravegherea și izolarea) în detrimentul celor de resocializare este

by the need for adaptation to another environment, completely different from the environment in which it developed and in which it was accustomed to coexist until that moment.

At the same time, it should be mentioned that during the detention period, the person takes on values and examples of behavior different from those accepted by the company. Precisely for this reason, at the moment of release from the penitentiary space, various social, legal, economic and professional problems arise, which compromise the process of social reintegration of the person released from detention.

Methods and materials applied. Within the study limits of this article, the authors used the following study methods: systematic method, logical analysis, logical interpretation and comparative analysis based on investigative methods: formal-legal, economic-legal, socio-legal.

At the same time, the scientific basis of the research is multiple studies included in scientific articles, collections of conference materials, etc. It is also noted that as a random method, the opinion poll method was used, based on questioning and sampling.

Results obtained and discussions.

Taxonomy of the existing problems in the process of social adaptation of persons released from detention.

Statistics show that about 50% of persons deprived of their liberty in the Republic of Moldova commit repeated crimes. Respectively, it is mentioned that most crimes are committed in the first year after release from detention and constitute 52.4%. A high probability that the person released from detention will re-offend, there is in the first three years after release from detention later, after three years after release from detention, the presence of recidivism in the persons concerned is decreasing [13, p.7].

Such a high rate of criminal recidivism eloquently proves to us that the criminal sentence of deprivation of liberty did not give a positive result, respectively the convict did not learn anything, did not change his behavior and thus the period spent behind bars was not sufficient to understand and appreciate the values of life effectively, but it manifested itself as a mere spending of time on behalf of the state.

cauza ajungerii repetate a persoanelor în penitenciare [13, p.8].

Etapa de integrare o putem împărți în trei perioade, corespunzător nivelului de integrare a individului – fost deținut:

1. Nivelul integrării sociale – în care s-au armonizat relațiile dintre fostul deținut și familia acestuia, alte grupuri sociale, contactele interpersonale sunt intense, individul a aderat la scopurile comune și are un rol social relativ bine determinat în cadrul grupului.

2. Nivelul integrării psihosociale – condita delincentului depinde de statutul actual, sursele de stres devin mai puține sau își diminuează forța.

3. Nivelul integrării subculturale – la acest nivel foștii deținuți interiorizează deja sistemul de valori și norme informale ale grupului de apartenență, devenind un purtător activ al acestora [9, p.167-168].

Procesul de reintegrare socială și adaptare la condițiile adecvate de viață și mediul social normal după detenție este unul destul de complicat și depinde de trei grupuri de factori: particularitățile individuale de personalitate, condițiile mediului social în care se va afla persoana după eliberarea din detenție, condițiile din penitenciarul în care persoana a ispășit pedeapsa privativă de libertate. Acești factori influențează comportamentul în primele luni după eliberare, cea mai problematică perioadă fiind intervalul de timp de la 3 la 6 luni, deoarece anume în acest răstimp este necesară monitorizarea procesului de reintegrare socială a celor eliberați din detenție. Dacă deținutul eliberat din penitenciar nu se angajează la serviciu sau abandonează serviciul ales, nu are un loc stabil de trai sau îl schimbă sistematic, încalcă ordinea publică – toate acestea indică faptul că procesul de reintegrare socială decurge cu probleme și sunt motive reale pentru a considera că există posibilitatea unei recidive [8, pag.2].

În partea ce ține de materializarea factorilor expuși supra, se remarcă că factorii care se referă la particularitățile individuale de personalitate se deduc din cunoștințele generale și profesionale ale persoanei ex-deținute, inteligența, cultura generală și cea juridică a persoanei, concepțiile persoanei referitoare la viitor, moralitate etc.

Un alt factor îl constituie condițiile me-

This confirms that the frequent use of repressive methods (surveillance and isolation) to the detriment of those of resocialization is the cause of the repeated arrival of people in prisons [13, p.8].

The integration stage can be divided into three periods, corresponding to the level of integration of the individual - former detainee:

1. The level of social integration - in which the relations between the former detainee and his family have been harmonized, other social groups, interpersonal contacts are intense, the individual has adhered to common goals and has a relatively well-defined social role within the group.

2. The level of psychosocial integration - the delinquent's behavior depends on the current status, the sources of stress become less or their strength decreases.

3. The level of subcultural integration - at this level the former detainees already internalize the system of values and informal norms of the membership group becoming an active bearer of them [9, p. 167-168].

The process of social reintegration and adaptation to adequate living conditions and the normal social environment after detention is quite complicated and depends on three groups of factors: individual personality traits, conditions of the social environment in which the person will be after release from detention, conditions from the penitentiary where the person served his custodial sentence. These factors influence the behavior in the first months after release, the most problematic period being the time interval from 3 to 6 months, because during this period it is necessary to monitor the process of social reintegration of those released from detention. If a prisoner is not employed or leaves the chosen service, does not have a stable place of residence or is systematically changed, violates public order - all this indicates that the process of social reintegration is having problems and there are real reasons to consider that there is a possibility of recurrence [8, pag.2].

Regarding the materialization of the above factors, it is noted that the factors that refer to the individual personality traits are deduced from the general and professional knowledge of the ex-detainee, intelligence, general and legal

diului social în care se va afla persoana după eliberarea din detenție, care derivă din existența/inexistența unui spațiu locativ, prezența vizei de reședință, existența/inexistența unui loc de muncă, tipul relațiilor cu colectivul, situația familială (celibatar/căsătorit) și relațiile persoanei eliberate din detenție cu membrii familiei etc.

Totodată, se reliefează că factorii referitori la condițiile din penitenciarul în care persoana a ispășit pedeapsa privativă de libertate reies din climatul și componența colectivului, structura grupului mic al cărui membru era persoana, modalitățile de organizare a muncii în cadrul penitenciarului, formele de instruire, existența/inexistența spiritului educativ din partea administrației penitenciarului etc.

În atare circumstanțe, rezultă că în procesul implementării mecanismului de resocializare pot fi evidențiate următoarele probleme de adaptare socială a persoanelor eliberate din detenție.

1. Neexecutarea în totalitate a prevederilor cadrului normativ incident. Prevederile legislației naționale de profil nu sunt executate pe deplin, din cauza apariției diverselor motive. Unele din motive, care pot apărea mai frecvent sunt: activitatea și administrarea defectuoasă a organului ce se ocupă cu implementarea mecanismului de reintegrare socială a persoanelor eliberate din detenție, lipsa mijloacelor financiare pentru ocrotirea și sprijinirea categoriei de persoane vizată, implementarea și funcționarea deficitară și incorectă a reglementărilor cadrului normativ ce vizează procesul de resocializare a persoanelor în cauză.

2. Incertitudinea socială și manifestarea unui comportament discriminatoriu de către membrii societății în raport cu persoanele liberate din detenție. În societatea contemporană, stereotipurile vis-a-vis de un ex-condamnat sunt concepute pornind de la tablourile marginite create de către instituțiile mass-media referitoare la imaginea unor deținuți agresivi și necivilizați. Astfel, reieșind din rezultatele sondajului desfășurat de către Centrul de Justiție Comunitară din mun. Chișinău, se reliefează faptul că o mare parte din membrii societății nu va accepta ușor conviețuirea în preajmă cu un fost deținut, nu îi va acorda ajutor sau un anumit sprijin și nici nu va manifesta sentimente

culture of the person, the person's conceptions regarding the future, morality.

Another factor is the conditions of the social environment in which the person will be after release from detention, which derives from the existence / non-existence of a living space, the presence of a residence visa, the existence / non-existence of a job, the type of relations with the team, family situation (single / married) and the relationship of the person released from detention with family members.

At the same time, it is highlighted that the factors related to the conditions in the penitentiary in which the person served the custodial sentence stem from the climate and composition of the group, the structure of small groups of which the person was a member, the organization of work in the penitentiary / the non-existence of the educational spirit on the part of the penitentiary administration. In such circumstances, it follows that in the process of implementing the resocialization mechanism, the following issues of social adjustment of persons released from detention can be highlighted.

1. Failure to fully comply with the provisions of the incident regulatory framework. The provisions of the relevant national legislation are not fully enforced due to various reasons. Some of the reasons that may occur more frequently are: the activity and maladministration of the body dealing with the implementation of the mechanism of social reintegration of persons released from detention, lack of financial means to protect and support the target group, poor and incorrect implementation and functioning of the regulations of the normative framework regarding the resocialization process of the persons in question.

2. Social uncertainty and manifestation of discriminatory behavior by members of society in relation to persons released from detention. In contemporary society, stereotypes about an ex-convict are conceived from the borderline pictures created by media institutions regarding the image of aggressive and uncivilized detainees. Thus, according to the results of the survey conducted by the Community Justice Center in Chisinau, it is highlighted that a large part of the society members will not easily accept living with a former detainee, will not give him help or some support and nor will he show positive feel-

pozitive în raport cu această categorie de persoane [10].

În continuare, se atașează imaginile grafice cu răspunsurile respondenților la întrebările adresate.

ings towards this category of people [10].

Next, the graphic images are attached with the answers of the respondents to the questions asked.

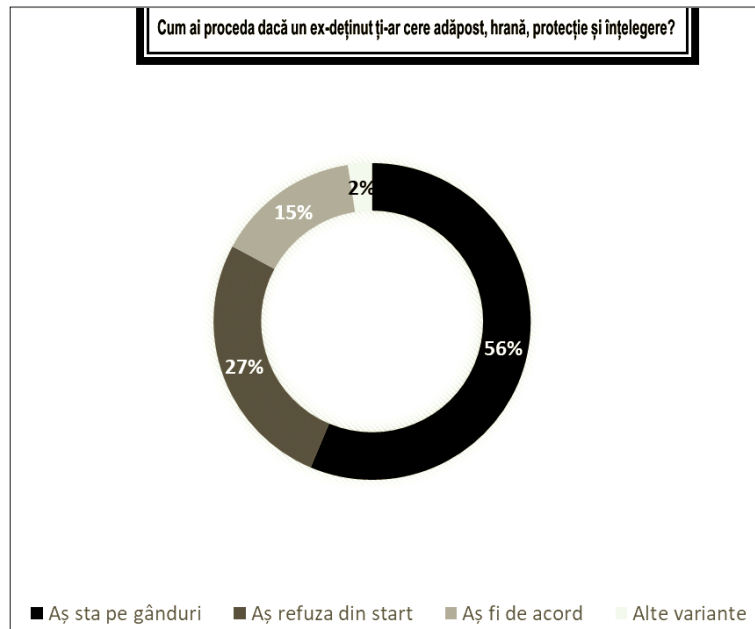

Figura nr.1. Prezentarea procentuală a răspunsurilor respondenților la întrebarea: Cum ai proceda dacă un ex-deținut ți-ar cere adăpost, hrană, protecție și înțelegere?

Figure no.1. Percentage presentation of respondents' answers to the question: How do you do What if an ex-prisoner asks you for shelter, food, protection and understanding?

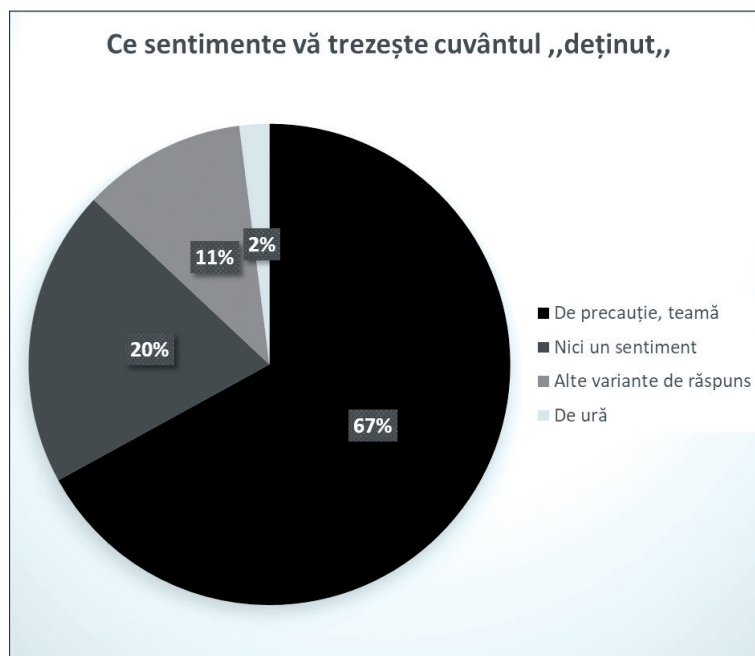

Figura nr.2. Prezentarea procentuală a răspunsurilor respondenților la întrebarea: Ce sentimente vă trezește cuvântul „deținut”?

Figure no.2. Percentage of respondents' answers to the question: How do you feel about the word "detainee"?

3. *Probleme de ordin social privind reintegrarea: existența relațiilor deficitare cu familia, a problemelor de sănătate, lipsa actelor, a unui loc de muncă, a spațiului locativ.* Problemele expuse au fost depistate într-un studiu național realizat de către Institutul de Reforme Penale cu privire la dificultățile cu care se confruntă persoanele eliberate din locurile de detenție. Toate aceste chestiuni nu pot fi analizate în mod particular, pentru că ele se intercondiționează, în așa fel orice problemă la un moment dat poate deveni o cauză a altor probleme. Deci, se formează o legătură cauză-efect valabilă în ambele sensuri. Totuși, principalele aspecte care fac procesul de reintegrare mult mai complicat sau practic imposibil sunt, pe de o parte, dezinteresul ex-deținuților de a se implica în diverse activități, proiecte, nu doar în cadrul penitenciarului, ci și în societatea civilă după eliberare și, pe de altă parte, gradul foarte înalt de stigmatizare în cadrul societății provocat de stereotipurile formate [7, p.185-186].

3. *Social problems regarding reintegration: the existence of poor relations with the family, health problems, lack of documents, a job, housing.* The exposed problems were found in a national study conducted by the Institute of Criminal Reforms on the problems faced by persons released from places of detention. All these problems cannot be analyzed in particular, because they are interconditioned, so that any problem at some point can become a cause of other problems. Thus, a cause-and-effect relationship is formed that is valid in both directions. However, the main aspects that make the reintegration process much more complicated or practically impossible are, on the one hand, the disinterest of ex-detainees to get involved in various activities, projects, not only in the penitentiary but also in civil society after release and , on the other hand, the very high degree of stigma in society caused by the stereotypes formed [7, p.185-186].

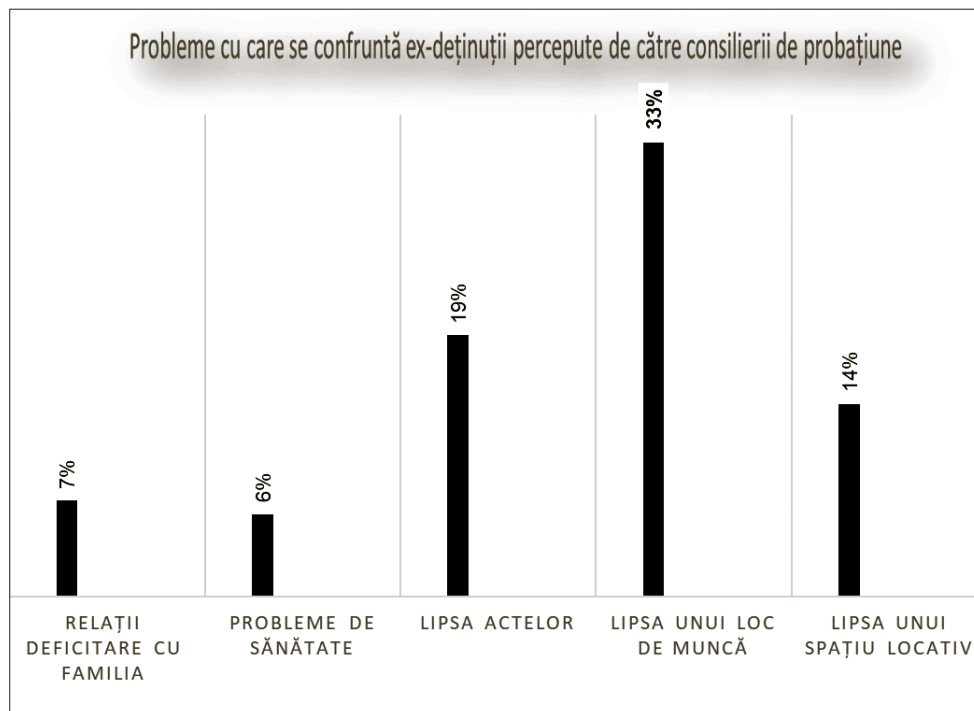

Figura nr.3. Prezentarea procentuală a tipurilor de probleme cu care se confruntă ex-deținuții, percepute de către consilierii de probațiune.

Figure no.3. Percentage presentation of the types of problems faced by ex-prisoners perceived by probation counselors.

Pentru rezolvarea problemelor ex-deținuților se cer intervenții de natură: materială,

In order to solve the problems of the ex-detainees, interventions of a nature are re-

psihologică, educațională, spirituală. Intervențiile de natură materială pot consta în: asigurarea cu îmbrăcăminte, produse alimentare, de curățenie, masa gătită, ajutorarea în efectuarea anumitor acțiuni ce necesită o cantitate mare de material (de construcție). Astfel, se propune a nu se oferi sume de bani pentru a putea evita crearea de dependență economică sau o stare de inactivitate și de neimplicare în acțiunile societății, pe piața muncii.

Intervențiile de natură psihologică pot consta în organizarea întâlnirilor cu beneficiarul și implicarea în discuții și analize pe tema problemelor întâmpinate de acesta, pe o perioadă de timp. Cele legate de latura educațională pot fi: participarea la cursuri de instruire pentru o meserie, cursuri pentru cei ce nu au terminat o școală și nu au o diplomă, organizarea excursiilor educative și de formare profesională, cursurilor de pregătire parentală și socio-relaționare.

Referitor la intervențiile de natură spirituală putem avea în vedere partea morală și religioasă a fiecărei persoane, stabilirea unei relații cu ceea ce înseamnă divinitatea și credința, oferindu-i-se acestuia posibilitatea să găsească în aceste practici o concretizare și un scop al formării sale [8, p.2].

Conform studiilor naționale din 2009 a Institutului de Reforme Penale, în urma sondajului realizat, 53% din respondenți au menționat drept cauză a atitudinii discriminatorii față de persoanele încarcerate stereotipurile create vis-a-vis de aceștia [7, p.186].

Cadrul normativ incident și instituțiile /organele abilitate în domeniul realizării măsurilor de adaptare socială a persoanelor liberate din detenție.

La nivel național, mecanismul de reintegrare a persoanelor eliberate din locurile de detenție este reglementat de prevederile Legii nr.297/1999 cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție.

Potrivit art.1¹ din Legea nr.297/1999, procesul de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție se bazează pe următoarele principii generale:

- a) asigurarea protecției persoanelor în cauză, realizarea și respectarea drepturilor lor;
- b) crearea sistemului de stat de tutelă post penitenciară și promovarea politicii de stat unice în acest domeniu;

quired: material, psychological, educational, spiritual. Material interventions may consist of: providing clothing, food, cleaning, cooked food, helping to perform certain actions that require a large amount of material (usually construction). Thus, it is proposed not to offer sums of money in order to avoid the creation of economic dependence or a state of inactivity and non-involvement in the actions of society, on the labor market.

Psychological interventions may consist of organizing meetings with the beneficiary and involvement in discussions and analyzes on the issues encountered by him, over a period of time. Those related to the educational side can be: participation in training courses for a profession, courses for those who have not finished school and do not have a diploma, organizing educational and vocational training trips, parenting and socio-relationship training courses.

Regarding spiritual interventions, we can consider the moral and religious part of each person, establishing a relationship with what is meant by divinity and faith, giving him the opportunity to find in these practices a concretization and a purpose of his formation [8, p.2].

According to the 2009 national studies of the Institute of Criminal Reforms, according to the survey, 53% of respondents mentioned as a cause of discriminatory attitudes towards incarcerated people the stereotypes created towards them [7, p.186].

The incidental normative framework and the institutions / bodies empowered in the field of carrying out the measures of social adaptation of the persons released from detention.

At national level, the reintegration mechanism of persons released from detention places is regulated by the provisions of Law no. 297/1999 on the social adaptation of persons released from places of detention. According to art. 1¹ of Law no.297/1999, the process of social adaptation of persons released from places of detention is based on the following general principles:

- a) ensuring the protection of the persons concerned, the realization and observance of their rights;
- b) the creation of the state system of

c) acordarea asistenței garantate de stat persoanelor eliberate din locurile de detenție și susținerea lor în procesul de adaptare socială.

Totodată art.2 din legea prenotată statuează că subiecți ai adaptării sociale se consideră persoanele eliberate din locurile de detenție, care și-au pierdut relațiile socialmente utile și care au nevoie de ajutor din partea statului [1].

Un alt act normativ, care reglementează modalitatea de organizare și funcționare a organelor de probațiune, stabilește competența acestora în scopul prevenirii recidivei de infracțiune și reglementează asistența și consilierea în vederea reintegrării în comunitate a subiecților probațiunii este Legea nr.8/2008 cu privire la probațiune.

Respectiv, conform prevederilor art.3 din Legea nr.8/2008, subiecți ai probațiunii sunt:

- a) persoanele bănuite, învinuite, inculpate pentru care s-a solicitat referatul prezentențial de evaluare psihosocială a personalității;
- b) minorii liberi de răspunderea penală;
- c) persoanele eliberate condiționat de răspunderea penală;
- d) persoanele eliberate de pedeapsa penală;
- e) persoanele eliberate din locurile de detenție care au solicitat asistența post penitenciară;
- f) persoanele condamnate sau sancționate la muncă neremunerată în folosul comunității, precum și cele private de dreptul de a ocupa o anumită funcție sau de a exercita o anumită activitate;
- g) agresorii familiari în privința cărora au fost emise ordonanțe de protecție.

În același context, sunt de evidențiat prevederile art.2⁸ alin.(1) din legea menționată, care stipulează expres că asistența post penitenciară se acordă persoanelor eliberate din detenție înainte de termen și persoanelor eliberate din detenție pe termen.

Alineatul (3) al aceluiași articol reglementează că asistența post-penitenciară constă în:

- a) prezentarea informației despre posibilitățile de acordare a locului de trai;
- b) acordarea suportului în căutarea unui loc de muncă;
- c) acordarea suportului pentru plasament în instituții de servicii sociale;
- d) acordarea suportului în perfectarea buletinului de identitate și a altor documente necesare subiectului probațiunii;

post-penitentiary guardianship and the promotion of the unique state policy in this field;

c) providing state-guaranteed assistance to persons released from places of detention and supporting them in the process of social adjustment.

At the same time, art. 2 of the booked law states that subjects of social adjustment are considered persons released from places of detention, who have lost their socially useful relationships and who need help from the state [1].

Another normative act, which regulates the organization and functioning of probation bodies, establishes their competence in order to prevent recidivism and regulates assistance and counseling for the reintegration of probationers into the community is Law no. 8/2008 on probation.

Respectively, according to the provisions of art. 3 of Law no. 8/2008, the subjects of the probation are:

- a) the suspected, accused, accused persons for whom the face-to-face report of psychosocial evaluation of the personality was requested;
- b) minors released from criminal liability;
- c) persons released on condition of criminal liability;
- d) persons released from criminal punishment;
- e) persons released from places of detention who have requested post-prison assistance;
- f) persons convicted or sanctioned for unpaid work for the benefit of the community, as well as those deprived of the right to hold a certain position or to exercise a certain activity;
- g) family aggressors in respect of whom protection ordinances have been issued.

In the same context, it is necessary to highlight the provisions of art.

Paragraph 3 of the same article regulates that post-penitentiary assistance consists of:

- a) presentation of information about the possibilities of granting the place of residence;
- b) providing support in search of a job;
- c) providing support for placement in social services institutions;
- d) providing support in completing the identity card and other documents necessary

e) organizarea și implicarea în programe probaționale;

f) consilierea pentru soluționarea diverselor probleme sociale și psihologice;

g) implicarea, cu ajutorul autorităților publice, organizațiilor neguvernamentale din domeniul psihologic, medical și social, în soluționarea problemelor subiecților probațiunii;

h) orice alt fel de asistență prevăzut de legislație [2].

Totodată, se menționează că, prin intermediul Hotărârii Guvernului nr.746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, a fost creat Consiliul prenotat și s-a aprobat componența și Regulamentul privind organizarea și funcționarea acestuia [5].

În partea ce ține de instituțiile/organele abilitate în domeniul realizării măsurilor de adaptare socială a persoanelor eliberate din detenție, se reliefează următoarele.

1. Guvernul. Potrivit art.4 din Legea nr.297/1999, în domeniul adaptării sociale a persoanelor eliberate din locurile de detenție, Guvernul:

a) elaborează și aprobă Programul de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție;

b) finanțează realizarea acestui program din mijloacele Bugetului de stat;

c) stimulează participarea întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor comerciale și ale societății civile la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție.

2. Autoritățile administrației publice locale. Potrivit art.5 din Legea nr.297/1999, în domeniul adaptării sociale a persoanelor eliberate din locurile de detenție, în teritoriul subordonat:

a) acordă ajutor persoanelor menționate în soluționarea problemelor ce țin de alegerea domiciliului;

b) colaborează cu agențiile pentru ocuparea forței de muncă situate pe teritoriul subordonat, soluționând problemele ce țin de plasarea în câmpul muncii a persoanelor eliberate din locurile de detenție;

c) creează consilii de tutelă, fonduri pentru acordarea de ajutor material persoanelor eliberate din locurile de detenție care nu au ocupație și domiciliu;

for the subject of probation.

e) organization and involvement in probation programs;

f) counseling for solving various social and psychological problems;

g) involvement, with the help of public authorities, non-governmental organizations in the psychological, medical and social field, in solving the problems of probation subjects;

h) any other kind of assistance provided by the legislation [2].

Also, it is mentioned that through the Government Decision no. 766/2015 on the creation of the National Council for coordinating the activity of social reintegration of persons released from places of detention, the Reserved Council was created and its composition and Regulation on its organization and functioning were approved [5].

In the part related to the institutions / bodies empowered in the field of carrying out the measures of social adaptation of the persons released from detention, the following are highlighted.

The government. According to art. 4 of Law no. 297/1999, in the field of social adaptation of persons released from places of detention, the Government:

a) elaborates and approves the Program for social adaptation of the persons released from the places of detention;

b) finances the realization of this program from the means of the state budget;

c) stimulates the participation of enterprises, institutions, commercial organizations and civil society in the social adaptation of persons released from places of detention.

2. Local public administration authorities.

According to art. 5 of Law no. 297/1999, in the field of social adaptation of persons released from places of detention, in the subordinated territory:

a) provides assistance to the mentioned persons in solving the problems related to the choice of domicile;

b) collaborates with the employment agencies located on the subordinate territory, solving the problems related to the placement in employment of the persons released from the places of detention;

d) coordonează acțiunile întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor comerciale și ale societății civile în acordarea de ajutor persoanelor care au nevoie de adaptare socială;

e) recomandă agenților economici, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, să creeze locuri de muncă pentru persoanele eliberate din locurile de detenție.

3. Consiliul național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție. Potrivit pct.1 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.746/2015, Consiliul este un organ colegial, instituit pe lângă Guvern pe baze obștești, în scopul coordonării și optimizării colaborării între organele din domeniul tutelei post penitenciare și eficientizării procesului de adaptare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție și al bune desfășurări a muncii în rândurile lor.

4. Organele de probațiune. În conformitate cu reglementările art.15 alin.(2) din Legea nr.8/2008 cu privire la probațiune, Inspectoratul Național de Probațiune și subdiviziunile sale teritoriale formează organele de probațiune. La fel, potrivit prevederilor art.15² din Legea nr.8/2008, subdiviziunile teritoriale sunt: inspectoratele regionale de probațiune și birourile de probațiune. Activitatea birourilor de probațiune este organizată conform direcțiilor de activitate: probațiunea prezentențială și juvenilă, probațiunea comunitară, penitenciară și post-penitenciară, monitorizarea executării pedepsei cu munca neremunerată în folosul comunității și a altor pedepse alternative de detenție.

Potrivit pct.4 din Regulamentul cu privire la pregătirea pentru liberare a condamnaților, aprobat prin Ordinul comun nr.04/92 din 27 iunie 2018 al Inspectoratului Național de Probațiune și Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru aprobarea Regulamentului cu privire la pregătirea pentru liberare a persoanelor ce execută o pedeapsă privativă de libertate, procesul de pregătire pentru liberare a condamnaților se realizează în instituția penitenciară în ultimele 6 luni de detenție, în conformitate cu art.282 din Codul de execu-

c) creates guardianship councils, funds for granting material assistance to persons released from places of detention who have no occupation and domicile;

d) coordinates the actions of enterprises, institutions, commercial organizations and civil society in providing assistance to persons in need of social adaptation;

e) recommends to the economic agents, regardless of the type of property and the legal form of organization, to create jobs for the persons released from the places of detention.

3. The National Council for the coordination of the social reintegration activity of the persons released from the places of detention.

According to point 1 of the Regulation on the organization and functioning of the National Council for coordinating the social reintegration activity of persons released from places of detention, approved by Government Decision no. 766/2015, the Council is a collegiate body established by the Government on a public basis, in order to coordinate and optimize the collaboration between the bodies in the field of post-penitentiary guardianship and to make more efficient the process of social adaptation of the persons released from the places of detention and of the good development of the work in their ranks.

4. Probation bodies. In accordance with the regulations of art.15 paragraph (2) of Law no.8 / 2008 on probation, the National Probation Inspectorate and its territorial subdivisions form the probation bodies. Likewise, according to the provisions of art. 152 of Law no. 8/2008, the territorial subdivisions are: the regional probation inspectorates and the probation offices. The activity of the probation offices is organized according to the directions of activity: face-to-face and juvenile probation, community, penitentiary and post-penitentiary probation, monitoring the execution of unpaid community service punishment and other alternative punishments to detention.

According to point 4 of the Regulation on the preparation for the release of convicts, approved by Joint Order no. 04/92 of 27 June 2018 of the National Probation Inspectorate and the National Administration of Penitentiaries for the approval of the Regulation on the

tare nr.443/2004 și urmărește consolidarea legăturilor sociale în vederea adaptării și acomodării la viața socială în comunitate. Procesul se realizează prin interacțiunea Inspectoratului Național de Probațiune și a sistemului administrației penitenciare.

5. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă este o autoritate administrativă, subordonată Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu statut de persoană juridică, responsabilă de implementarea politicii în domeniul promovării ocupării forței de muncă. Această autoritate poate implementa programe speciale de ocupare a forței de muncă, respectiv potrivit art.23 alin.(3) lit.f) din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, șomerii care necesită suport suplimentar pe piața muncii sunt persoanele eliberate din locurile de detenție [3].

6. Alte instituții/organe abilitate în domeniul realizării măsurilor de adaptare socială a persoanelor eliberate din detenție - Direcția municipală/raională pentru protecția drepturilor copilului, Inspectoratul raional/municipal de poliție, Agenția Servicii Publice, Direcția generală asistență socială și sănătate, Direcția raională/municipală educație, tineret și sport, biserici și culte religioase, organizații neguvernamentale din domeniul psihologic, medical și social.

În același context, se comunică că în vederea diversificării diferitelor programe de educație civică, etică și morală, de educație igienico-sanitară, precum și programe de terapie psiho-socială, serviciul de probațiune trebuie să depună toate diligențele pentru a stabili relații de colaborare cu asociațiile obștești care pot acorda consiliere și asistență deținuților, contribuind la adaptarea și reintegrarea lor în societate.

Asociațiile obștești, partidele politice, organizațiile necomerciale, reprezentanții mass-media, alte persoane juridice înființate pe bază de interese comune, concepții politice și interese profesionale constituie o modalitate de resocializare a deținuților, prin influența educativă și profilactică exercitată asupra individului. Mijloacele principale de influențare a deținuților de către opinia publică sunt: întâlnirile cu condamnații, practicarea riturilor religioase legal admise, citirea lecțiilor, demonstrarea fil-

preparation for the release of persons executes a custodial sentence, the process of preparation for the release of convicts is carried out in the penitentiary institution in the last 6 months of detention, in accordance with art.282 of the Enforcement Code no.443 / 2004 and aims to strengthen social ties in order to adapt and accommodation to social life in the community. The process is carried out through the interaction of the National Probation Inspectorate and the penitentiary administration system.

5. National Agency for Employment - is an administrative authority, subordinated to the Ministry of Labor and Social Protection, with the status of a legal entity, responsible for implementing the policy in the field of employment promotion. This authority may implement special employment programs, respectively according to art. 23 paragraph (3) letter f) of Law no. 105/2018 on the promotion of employment and unemployment insurance, the unemployed who need Additional support on the labor market is people released from places of detention [3].

6. Other institutions / bodies empowered in the field of implementing measures for social adjustment of persons released from detention - Municipal / District Directorate for the Protection of the Rights of the Child, District / Municipal Police Inspectorate, Public Services Agency, General Directorate of Social Assistance and Health, District / municipal education, youth and sports, churches and religious denominations, non-governmental organizations in the psychological, medical and social fields.

In the same context, it is communicated that in order to diversify the various programs of civic, ethical and moral education, hygienic-sanitary education, as well as psycho-social therapy programs, the probation service must make every effort to establish collaborative relationships with public associations that can provide counseling and assistance to detainees, contributing to their adaptation and reintegration into society.

Public associations, political parties, non-profit organizations, media representatives, other legal entities established on the basis of common interests, political concepts and confessional interests are a way to resocialize

melor, organizarea și prezentarea concertelor, disputelor și conferințelor etc. Un mijloc important de influențare a deținuților sunt referințele în mijloacele mass-media privind viața și activitatea acestora în instituțiile penitenciare [14, p.191-192].

Concluzii. În perioada actuală, finalitatea procesului de reintegrare socială a ex-deținuților constituie o problemă a prototipului de educație, iar soluționarea acesteia nu se atribuie doar sistemului penitenciar și organelor abilitate în domeniul realizării măsurilor de adaptare socială a persoanelor liberate din detenție, ci și în fața întregului mediu social. Eliberarea condamnatului din instituțiile penitenciare manifestă o reformare a modului de viață și a statutului, respectiv acesta poate prezenta stres, reacții de inadaptare, crize de existență și de personalitate, din acest motiv existând o mare probabilitate ca în prima perioadă după eliberare să fie comise noi infracțiuni. Acest lucru este condiționat de faptul că ex-deținutul nu poate răspunde într-o modalitate corespunzătoare exigențelor înaintate în momentul eliberării din mediul penitenciar și nici societatea nu este capabilă să accepte o persoană ex-deținută.

Un progres pentru Republica Moldova a fost participarea în cadrul diverselor programe-pilot, obiectivul cărora a fost punerea în practică a unor măsuri ce se referă la necesitățile persoanelor cu antecedente penale, de exemplu proiectul-pilot Centrele de Justiție Comunitară, ulterior acestea fiind înlocuite de inspectoratele regionale de probațiune și de birourile de probațiune.

Reieșind din specificul activităților desfășurate în procesul de reintegrare socială a ex-deținuților, se reliefează faptul că societatea contemporană nu are o experiență multispectuală în domeniu vizat. Totuși, în acest sens, se atestă eforturi substanțiale, care se materializează prin convingerea expresă a autorităților și membrilor societății cu privire la necesitatea aplicării mai frecvente a pedepselor alternative decât a celor privative de libertate, întrucât scopul suprem al pedepsei este schimbarea comportamentului persoanei și dobândirea valorilor morale de către infractor și nicidecum o exasperare și o deznădejde în raport cu viitorul său.

În același context, se precizează faptul că reintegrarea socială a unui ex-deținut constitu-

detainees through the educational and prophylactic influence exerted on the individual. The main means of influencing detainees by public opinion are: meetings with convicts, practicing legally admitted religious rites, reading lessons, film demonstrations, organizing and presenting concerts, disputes and conferences, etc. An important means of influencing detainees are media references about their life and work in prisons [14, p.191-192].

Conclusions. At present, the finality of the process of social reintegration of ex-detainees is a problem of the prototype of education, and its solution is not only attributed to the penitentiary system and the competent bodies in the field of social adaptation measures of persons released from detention, but also to the whole social environment. The release of the convict from penitentiary institutions shows a reform of the way of life and the status, respectively it can present stress, maladaptation reactions, crises of existence and personality, for this reason there is a high probability that in the first period after release will be committed new crimes. This is due to the fact that the ex-detainee cannot respond in a manner appropriate to the requirements submitted at the time of release from prison and the company is not able to accept an ex-detainee either.

Progress for the Republic of Moldova has been the participation in various pilot programs, the aim of which has been to implement measures that address the needs of people with a criminal record, for example the pilot project Centers of Community Justice, which are subsequently replaced by the regional probation inspectorates and probation offices.

Based on the specifics of the activities carried out in the process of social reintegration of ex-prisoners, it is highlighted that the contemporary society does not have a multispectual experience in the field. However, in this respect, enormous efforts are being made, which materialize in the express conviction of the authorities and members of society of the need to apply alternative punishments more frequently than those of deprivation of liberty, as the ultimate goal of punishment is to change a person's behavior and gain moral values by the offender and not an exasperation and despair in relation to his future.

ie un proces lent, însă cu suportul membrilor familiei acestuia, procesul prenotat are un grad de realizare mai intens comparativ cu cel al unui individ lipsit de sprijinul mediului familial. Prin urmare, se constată că anume familia reprezintă pilonul de bază, care prin mijloace distincte are capacitatea de a asigura categoriei de persoane vizate noi raporturi sociale, noi modalități de comportament, izolarea persoanei de anturajele care ar putea instiga la săvârșirea noilor fapte infracționale, dezamorsarea gândurilor referitoare la comiterea unor noi fapte prejudiciabile și redirecționarea spre standardele acceptate și permise de către mediul social.

În concluzie, cu titlu de recomandare se evidențiază anumite soluții eficiente pentru reintegrarea socială a foștilor deținuți: elaborarea unor standarde clar explicate pentru reintegrarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție, perfectarea unei baze de date în cadrul căreia să fie incluse informații cu referire la persoanele eliberate din locurile de detenție, crearea unor programe de stat în vederea reintegrării sociale a persoanelor ex-deținute, punerea în sarcină pentru prestatorii de servicii de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție a unor responsabilități bine definite față de persoanele respective, formularea unui sistem de instruire profesională și perfecționarea profesioniștilor antrenați în procesul de reintegrare socială a persoanelor ex-deținute, definirea și divizarea clară a responsabilităților organelor de resort implicate în procesul de implementare a programelor externe de reintegrare socială, desfășurarea unor campanii de încurajare a serviciilor de integrare socială.

In the same context, it is stated that the social reintegration of a former detainee is a slow process, but with the support of his family members, the booked process has a more intense degree of achievement compared to that of an individual without the support of the family environment. Therefore, it is found that the family is the basic pillar, which through distinct means has the ability to ensure new social relationships, new ways of behaving, isolation of the person from the environment that could instigate new crimes, destruction thoughts about committing new harmful acts and redirecting to the standards accepted and allowed by the social environment.

In conclusion, the recommendation highlights certain effective solutions for the social reintegration of former detainees: the development of clearly explained standards for the social reintegration of persons released from places of detention, the development of a database to include information on persons released from places of detention, the creation of state programs for the social reintegration of ex-detainees, the assignment for social reintegration service providers of persons released from places of detention to well-defined responsibilities towards those persons, the wording vocational training system and training of professionals involved in the social reintegration process of ex-detainees, clear definition and division of responsibilities of the relevant bodies involved in the implementation of external social reintegration programs, conducting encouraging social integration services.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Legea nr.297/1999 cu privire la adaptarea socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=64336&lang=ro, vizitat 04.02.2022;
2. Legea nr.8/2008 cu privire la probațiune. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=90653&lang=ro, vizitat 04.02.2022;
3. Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (accesat la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105474&lang=ro, vizualizat la 04.02.2022);
4. Hotărârea Guvernului nr.331/2009 cu privire la unele măsuri de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=24654&lang=ro, vizitat

- 04.02.2022;
5. Hotărârea Guvernului nr.746/2015 cu privire la crearea Consiliului național de coordonare a activității de reintegrare socială a persoanelor eliberate din locurile de detenție https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=102851&lang=ro, vizitat 04.02.2022;
 6. Ordinul comun nr.04/92 din 27 iunie 2018 al Inspectoratului Național de Probațiune și Administrației Naționale a Penitenciarelor pentru aprobarea Regulamentului cu privire la pregătirea pentru liberare a persoanelor ce execută o pedeapsă privativă de libertate. <http://probațiune.gov.md/files/getfile/159>, vizitat 07.02.2022;
 7. Braga Irina. Probleme de reintegrare socială a persoanelor cu antecedente penale. În: Materialele Conferinței „Creșterea economică în condițiile globalizării», ediția a 9-a din 16-17 octombrie 2014 Chișinău, Republica Moldova: Institutul Național de Cercetări Economice, 2014, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/180-187_3.pdf, vizitat 04.02.2022;
 8. Cerneavschi Viorica. Reintegrarea socială a persoanelor ex-deținute, <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/498/Cerneavscji%20Reintegrarea.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, vizitat 04.02.2022;
 9. Gîdei Silvia. Aspecte socioasistențiale ale reintegrării persoanelor eliberate din detenție În: Materialele Conferinței „Integrare prin cercetare și inovare” din 26-28 septembrie 2013, Chișinău, Republica Moldova: Universitatea de Stat din Moldova, 2013, CEP USM, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/166-168_10.pdf, vizitat 04.02.2022;
 10. Minisondaj „Atitudinea populației față de persoanele liberate din detenție”, realizat în februarie 2009 de CJC Chișinău, accesat la: <http://irp.md/activity/probation/228-sondaj-atitudinea-populatiei-fata-de-persoanele-liberate-din-detentie.html>, vizitat 08.02.2022;
 11. Neamțu George, Stan Dumitru. Asistența socială, Iași: editura Polirom, 2005, 1016 p.;
 12. Pintican Iosif. Egalitatea de șanse, resursă pentru viitor mai sigur. În ziarul: Bistrita-News, 2013, Bistrița, <http://bistritanews.ro/index.php?mod=article&cat=8&article=8303>, vizitat 08.02.2022;
 13. Raport de monitorizare: Reintegrarea socială a persoanelor liberate din locurile de detenție, http://irp.md/uploads/files/2014-06/1402576373_1242890807_ro.pdf, vizitat 04.02.2022;
 14. Zaharia Victor, Țurcan Valeriu. Ghidul formatorului „Instruirea în domeniul drepturilor omului a colaboratorilor din sistemul penitenciar”. Copyright PNUD Moldova: ed. Casa editorial-poligrafică “Bons Offices”, 2008, 235 p.

Despre autori:**Oleg RUSU,**

*doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Departamentului știință a
Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: articol1@mail.ru*

Ana-Maria CHEPESTRU,

*doctorandă,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: anamaria.1996@mail.ru*

About authors:**Oleg RUSU,**

*PhD, associate professor,
Head of the Science Department of the
Academy „Ștefan cel Mare” of the MIA
e-mail: articol1@mail.ru*

Ana-Maria CHEPESTRU,

*PhD student,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: anamaria.1996@mail.ru*